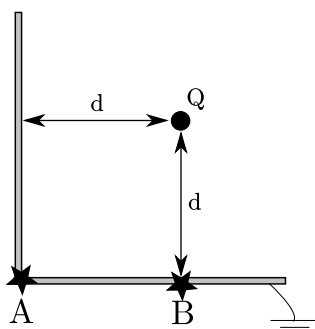

Olimpiai szakkör

2024. december 9.
ELEKTROSZTATIKA II.

F1. Két nagy kiterjedésű, téglalap alakú, földelt fémlapot egyik élüknél összeillesztünk úgy, hogy a lapok síkjai éppen merőlegesek legyenek egymásra. Helyezzünk egy Q töltést a két fémlap közé úgy, hogy mindkét fémlaptól d távolságra legyen.

- a) Mekkora erő hat a töltésre?
- b) Mekkora az ábrán jelölt A pont potenciálja?
- c) Mekkora munkával lehet a töltést a falaktól végtelen messzire vinni?
- d) Mekkora a fém felületén az ábrán jelölt B pontban az indukálódott felületi töltéssűrűség?

F2. Tekintsünk egy elektromos dipólust, azaz egymástól kicsiny l távolságra helyezett Q és $-Q$ nagyságú ponttöltést.

- a) Határozzuk meg az elektromos potenciál értékét a a töltésektől messze!
- b) Mutassuk meg, hogy az elektromos térerősség értéke az $\mathbf{r}$ helyen

$$\mathbf{E}(\mathbf{r}) = \frac{3(\mathbf{p}\mathbf{r})\mathbf{r} - \mathbf{p}r^2}{4\pi\epsilon_0 r^5}$$

alakban írható fel, ahol $|\mathbf{p}| = Ql$, $\mathbf{p}$ iránya pedig a negatív töltéstől a pozitív töltés felé mutat.

F3. Azonos, $\delta = 5$ mm átmérőjű gömbmágnesek mágneses vonzással összekapcsolódva egy láncot alkotnak. Mekkora a maximális l hosszúság, amelyet egy ilyen lánc elérhet anélkül, hogy saját súlya alatt elszakadna, ha a láncot a legfelső mágnesnél fogva fellogatjuk?

Numerikus adatok: mágnes sűrűsége 7500 kg/m^3 , mágnesezettsége (mágneses dipólmomentum sűrűség) $1,5 \text{ T}/\mu_0$.

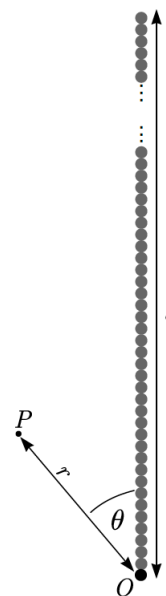
Segítség:

(1) Egy gömbmágnes által létrehozott mágneses mező megegyezik egy pontszerű mágneses dipólus által létrehozott mezővel.

(2) Használjuk ki az elektromos és mágneses dipólusok közti analógiát. Egy $\mathbf{m}$ mágneses dipólmomentum által keltett mágneses tér nagysága:

$$\mathbf{B}(\mathbf{r}) = \frac{\mu_0}{4\pi} \frac{3(\mathbf{m}\mathbf{r})\mathbf{r} - \mathbf{m}r^2}{r^5}$$

F4. Tekintsük az előző feladatban szereplő láncot. Határozzuk meg a mágneses $\mathbf{B}$ -tér nagyságára a P pontban! Jelölje r a P pont és a lánc egyik végpontja (O) közti távolságot, valamint θ legyen a lánc és az OP egyenes közötti szög (lásd az alábbi ábrát). Tételezzük fel, hogy $l \gg r$ és $r \sin \theta \gg \delta$.

F5. Egy Q ponttöltést az R sugarú, földelt fémgömb középpontjától d távolságra helyeztünk el ($d > R$).

- a) Határozzuk meg a Q töltésre ható erőt!
- b) Mekkora a fémgömb össztöltése?

F6. Két r sugarú L hosszúságú fémhenger egymással párhuzamosan helyezkedik el úgy, hogy tengelyeik távolsága d . Határozzuk meg a rendszer kapacitását, ha $L \gg d \gg r$!

F7. Vizsgáljuk az előző feladatot, ha nem áll fenn, hogy $d \gg r$.

Jó munkát kívánok: Széchenyi Gábor